

B.**Mødet den 13. Juli 1905.****(For lukkede Døre).**

Fraværende var: S. Pedersen.

1. (J. Nr. 142—1905.) Der forelaa fra Politimesteren Meddelelse om, at han til den ledige **Politibetjent** Plads indstillede:

1. Murermeister Valdemar Berg af Ærøskøbing,
2. Tømrer Søren Justesen af Aarhus og
3. Forvalter Chr. M. Christensen af Jyderup.

Jul. Andersen vilde anbefale, at man antog den af Politimesteren som Nr. 2 indstillede; denne, der efter de af ham tilvejebragte Attester maatte anses for skikket til Pladsen som Politibetjent, havde det Fortrin fremfor de andre indstillede, at han var Afholdsmand.

Thomsen kunde efter sit personlige Kendskab til den som Nr. 1. indstillede af Ansøgerne give denne sin bedste Anbefaling; det var en pæn og kraftig Mand, som man sikkert vilde blive godt tjent med.

Harald Jensen var bange for, at man, hvis man skulde følge Jul. Andersens Anbefaling, og foretrække den af ham foreslaaede blandt Ansøgerne, fordi denne var Afholdsmand, kom ind paa et noget farligt Princip. Begyndte man med fortrinsvis blandt Ansøgere til kommunale Bestil-

linger at antage dem, der var Afholdsmænd, kom man let til som Betingelse at fordre, at de skulde være Afholdsmænd, og derved vilde man sandsynligvis kun fremkalde en Del Hykleri blandt de Ansøgende.

Jakob Jensen glædede sig over, at man efterhaanden var naaet saa vidt, at Politimesteren ved Besættelsen af Politibetjentpladser indstillede flere, Byraadet kunde vælge mellem, medens han tidligere kun havde indstillet en til hver Plads. Naar der indstilledes flere, maatte Raadet være berettiget til selv at bestemme, hvem det vilde antage af disse, og behøvede ikke netop at vælge den som Nr. 1 indstillede. Nr. 1 og 2 maatte efter det foreliggende bægge anses kvalificerede til Pladsen, men det forekom ham, at naar disse iøvrigt vare ligestillede, burde man vælge Nr. 2, der var hjemmehørende her i Byen, medens Nr. 1 for Tiden var i anden Stilling langt her fra. Det var saa sjældent, at Politimesteren indstillede Folk her fra Byen til disse Pladser, — noget man ofte havde beklaget sig over — at man burde benytte Lejligheden, naar den gaves, til at ansætte en indenbys Mand.

Jul. Andersen ansaa det nærmest for tilfældigt, at Nr. 1 og 2 var indstillet i den foreliggende Orden; de havde, saavidt han kunde skønne, de samme Betingelser for at kunne paatage sig den omtalte Bestilling. Naar han vedvarende maatte holde paa, at man burde foretrække Nr. 2, var Grunden hertil dels den, at han var her fra Byen, dels den, at man i første Række burde forlange, at en Mand, der skulde fungere som Ordrenens Opretholder, ikke selv optraadte beruset i eller udenfor Tjenesten, og det var man sikret mod, naar man valgte en Afholdsmand.

Harald Jensen havde i og for sig intet mod, om man vilde foretrække Nr. 2 for Nr. 1 for hans andre Egenskabers Skyld, men han vilde blot advare mod at vælge ham netop af den Grund, at han var Afholdsmand, da det som sagt forekom ham uheldigt at komme ind paa dette Princip.

Thomsen kunde give Jul. Andersen Ret i, at det vilde være meget uheldigt at have drikfældige Politibetjente, men han kunde i saa Henseende berolige denne med, at Nr. 1 var en absolut ædruelig Mand. Han skulde yderligere om denne oplyse, at han havde opholdt sig her i Byen hele sin Levetid med Undtagelsen af de to sidste Aar, og han maatte saaledes nærmest siges at høre til her.

Formanden skulde ikke undlade at meddele, at Politimesteren til ham havde udtalt, at han havde betragtet den som Nr. 1 indstillede som hjemmehørende her, da han først for saa kort Tid siden havde forladt Byen. Det kunde maaske ogsaa siges, at den som Nr. 2 indstillede var temmelig ung, idet han kun var 23 Aar, medens Nr. 1 var 27 Aar.

Murermester Vald. Berg valgtes.

2. (J. Nr. 144—1905). Det i Mødet den 29. f. M. fremkomne Andragende om **Tilskud til private Skoler** fra Kommunen forelaa paany til Behandling.

Laursen skulde henstille, hvorvidt man i dette Møde vilde underkaste det foreliggende Andragende en Behandling i Princippet, i hvilket Tilfælde han vilde foreslaa, at man vedtog at udtale, at man havde Sympathi med de private Skolers Virksomhed og under den kommende Budgetbehandling vilde tage under velvillig Overvejelse

at yde dem Tilskud. En saadan Udtalelse vilde Andragerne formentlig foreløbig være tilfreds med, og den vilde sikkert være tilstrækkelig til at sikre dem at komme i Betragtning ved Uddeling af Statstilskud til private Skoler i Købstæderne.

Sabroe vilde finde det rigtigst, at man lod denne Sag dele Skæbne med det i Mødet for aabne Døre foretagne Skolespørgsmaal, hvis nærmere Behandling man havde afskaaret og udsat til senere. Det foreliggende Andragende kunde godt vente.

Jakob Jensen bemærkede, at Skoleudvalget ikke, siden Sagen forelaa sidst, havde haft Lejlighed til at underkaste den nogen Drøftelse. Taleren vilde ubetinget anse det for heldigst, at man, forinden Raadet tog Stilling til Andragendet, indhentedede Erklæring fra Skolekommissionen over dette. Kommissionen havde tidligere udtalt sig nedsættende om de private Skoler, der havde enkelte gode Lærerkrafter, medens deres øvrige Personale kun var lidet værd. Det vilde dog være ret mærkeligt at gaa med til at støtte disse Skoler, hvis det skulde vise sig, at Skolekommissionen ansaa deres Virksomhed for mindre god.

Harald Jensen kunde paa ingen Maade gaa med til at stemme for den af Laursen foreslaaede Resolution. Naar -- som nylig udtalt Skolekommissionen havde fundet de private Skoler mindre gode, og Pastor Laursen selv -- hvad der tidligere var fremdraget under Sagen -- havde rystet paa Hovedet af Arbejdet i forkellige af dem, kunde man dog ikke godt i al Almindelighed vedtage en Tilkendegivelse af Sympathi for dem. Forinden man udtalte sig i Sagen, maatte man se at skaffe sig fast Grund under Fødderne, og det fik man kun ved at lade Skolekommissionen grundig undersøge Sagen, hvorefter man kunde danne

sig en Mening om, og i saa Tilfælde hvormange Skoler der kunde være Tale om at støtte. Andragerne kunde næppe lide noget Tab ved, at Sagen udsattes; Forholdet var jo dette, at Kravet om Statsunderstøttelse til disse Skoler var rejst, og der vilde, da man ikke kunde vide, hvormange Skoler der kunde blive Tale om, sikkert paa Finansloven hertil blive optaget en rund Sum, der vilde blive fordelt til dem, der meldte sig.

Nørgaard vilde heller ikke mene, at man helt kunde tiltræde den af Laursen foreslaaede Udtalelse. Han kunde derimod snarere tænke sig, at man vedtog at udtale, at man var til Sinds efter nærmere Undersøgelse at yde nogle af de private Skoler Bidrag for at sætte dem i Stand til at forbedre deres Undervisning.

Mikael Johansen var overbevist om, at der ogsaa mellem de private Skoler fandtes gode Skoler, der fortjente Støtte. At de i det hele skulde være saa daarlige som omtalt, havde han ikke faaet Indtryk af i Skolekommissionen. Det kunde i hvert Tilfælde ikke bestrides, at de sparede Kommunen for en betydelig Udgift; blev de nedlagt, og man i Folkeskolerne skulde undervise samtlige Børn i Kommunen, vilde Skolebudgettet stige betydeligt. Det vilde ogsaa være rart, om Købstadskolerne snarest muligt kunde faa Statstilskud, saaledes som Skolerne paa Landet længe havde haft, og man burde ikke ved at udsætte Sagen udskyde Opnaaelsen af dette paa det ubestemte.

Jakob Jensen undrede sig ikke over, at den foregaaende Taler ikke havde hørt de private Skoler ret meget omtale i Skolekommissionen, men han havde jo heller ikke været saa længe i denne. Taleren skulde imidlertid hævde, at var der ikke

siden ifjor sket betydelige Forandringer i de private Skolers Forhold — og det var der næppe efter den af Skoleinspektøren efter Eksaminerne i dette Foraar afgivne Indberetning — var de daarlige. Der var Skoler — hvis Bestyrere var blandt Underskriverne paa det foreliggende Andragende — i hvilke saavel Pastor Laursen som Pastor Lyngby, Rektor Jacobæus og Sagfører Christensen havde undersøgt Undervisningsforholdene og fundet dem slette.

Mikael Johansen havde kun hørt 2 Skoler betegnede som slette og skulde opfordre den foregaaende Taler til at oplyse, naar og af hvem i Skolekommissionen flere private Skoler var omtalte som daarlige.

Laursen vilde ikke bestride, at der kunde blive Tale om at drage Grænser for, hvilke Skoler man eventuelt vilde støtte, men det forekom ham, at man maatte indrømme, at en hel Del af de private Skoler førte deres Elever til det samme Maal, som Folkeskolen gjorde, og ogsaa ud over dette. Noget andet var, at de fleste private Skoler ikke kunde give deres Lærere den samme Løn, som de kommunale Skoler kunde byde, og derfor vanskeligere kunde skaffe sig gode Lærerkrafter, men gjorde man det muligt for dem at opnaa Tilskud, vilde de blive i Stand til at forbedre deres Undervisning. Naar det saa stærkt hævdedes, at de private Skoler var daarlige og i Skolekommissionen var betegnede saaledes, maatte man vist her sige, at det hørte afhang noget af Ørerne, der hørte. Selv i Kommuneskolerne kunde det saamænd hænde, at der kunde være Klasser, hvor Undervisningsforholdene ikke var saa gode. Han troede i det hele, at der fra

en enkelt Side vistes det Arbejde, der gjordes i de private Skoler, for lidt Anerkendelse. Man maatte dog erindre, at der i disse undervistes ca. 2000 Børn, saaledes at de maatte siges at have en Mission at opfylde. Hvis de private Skoler eller en større Del af disse gik ind, vilde det for Kommunen sikkert have den Betydning, at man hurtigere end ellers vilde blive nødt til at bygge en ny Skole.

Jakob Jensen skulde fastslaa, at Laursens Udtalelse, der ikke indeholdt nogen bestemt Imødegaaelse af Talerens Omtale af de private Skoler, nærmest maatte betragtes som et Bevis for Rigtigheden af hans Bemærkninger.

Harald Jensen vilde ikke lægge Skjul paa, at han for sit Vedkommende ikke nærede nogen-
somhelst Sympathi for de private Skoler. Kommunen som saadan havde Pligt til at sørge for Børnenes Opdragelse, og denne Pligt kunde og burde man ikke skubbe fra sig ved overlade Undervisningen til mere eller mindre samvittighedsfulde private Skolebestyrere. Han kunde ikke være med til at udtale Sympathi med de private Skoler i nogen af de foreslaaede Former.

Sabroe indtog samme Stilling overfor de private Skoler som den foregaaende Taler. Forholdet var iøvrigt dette, at de ikke blot raadede over forholdsvis daarlige Lærerkrafter, men de kunde heller ikke optræde med tilstrækkelig Myndighed overfor Børnene og Forældrene, idet deres Skoler først og fremmest for dem var Forretninger, og derfor gjaldt det for dem om for enhver Pris at holde paa deres Elever, selv om de saa maatte se gennem Fingre med, at Børnene undertiden forsømte Undervisningen.

L a u r s e n fremhævede, at man nu var kommen til det principielle i Sagen. Man plejede jo her i Raadet at stille sig saaledes, at man, naar Staten tilsagde en eller anden Virksomhed sin Støtte paa Betingelse af, at Kommunen ogsaa gav Bidrag til den, ydede den det for Opnaaelsen af Statsunderstøttelse nødvendige Tilskud, saaledes som Forholdet havde været med de eksamensberettigede private Skoler. Spørgsmaalet, der nu skulde afgøres, var dette, om man vilde hjælpe de private Skoler, eller om man vilde se at komme dem til Livs. Det sidste vilde sikkert i de allerfleste Tilfælde være meget let, idet de, selv om man vilde betegne dem som Forretninger, i hvert Tilfælde var meget smaa Forretninger. Sikkert var det, at mange foretrak at lade deres Børn undervise i private Skoler, og det ikke udelukkende af Hensyn til, at der i disse toges mere lemfældig paa Børnenes Forsømmelser, — det kunde saamænd ogsaa hænde, at Forsømmelsesprotokollerne i Kommuneskolerne ikke alle vare helt ægte af Hensyn til Ønsket om Opnaaelsen af de bedst mulige Resultater; — og man kunde dog ikke ganske fraskrive Forældrene enhver Indflydelse paa, hvor de ønskede deres Børn opdragne og underviste. Man burde nu engang tage den historiske Udvikling som den var paa Basis af Lovgivningens Bestemmelser, og man skulde være lidt varsom med fuldstændig at umuliggøre de private Skoler, der ogsaa havde deres Eksistensberettigelse.

H a r a l d J e n s e n maatte gøre gældende, at man ikke uden videre, naar Talen var om at yde disse Tilskud kunde drage Paralleler mellem det offentliges Forhold til de omtalte private Skoler og andre Institutioner, som førte deres Elever

langt længere frem end Folkeskolerne kunde. Disse sidste kunde det være berettiget at understøtte, men noget andet blev det, naar Talen var om Skoler, som havde samme Maal som Kommunens, men som ikke engang kunde magte de samme Opgaver som disse. Ved at favorisere de private Skoler skød man i Virkeligheden paa en uberettiget Maade den Opgave fra sig, man havde til at bibringe alle Børn i Kommunen et vist Maal af Kundskaber. Ligesom Samfundet imidlertid havde Pligt til at sørge for Børneopdragelsen, saaledes havde det ogsaa Ret til at tage Bestemmelse om, hvorledes den skulde foregaa, idet det i Virkeligheden blev Samfundet, der kom til at bære Følgerne af en daarlig Børneopdragelse, og Forældrenes Ret i saa Hensende maatte derfor være stærkt begrænset af Hensyn til Samfundets Interesser. Det forekom ham iøvrigt at være noget hæsblæsende at fremkomme med en Udtalelse om, at man, hvis der var nogle private Skoler, der var værdige dertil, vilde yde dem Tilskud. Man maatte dog først og fremmest vide, om der var private Skoler, man ønskede at støtte.

Nørgaard vilde gerne erkende, at der i den omhandlede Henseende kunde være Forskel paa Forholdet til Fagskoler og andre Skoler, men derfor var der jo ingen Grund til at skyde det Stats-tilskud fra sig, som efter Loven kunde opnaas for Købstadens private Skoler. Ved den af ham foreslaaede Udtalelse bandt man sig ikke til at yde Tilskud til nogen bestemt Skole. Ganske vist havde Kommunen Pligt til at sørge for Undervisningen, men dermed var jo ikke givet, at man burde eller kunde forlange Undervisningen gennemført paa en bestemt Maade. Et vist Hensyn burde der ogsaa tages til Sagens økonomiske

Side, og det vilde dog utvivlsomt betyde en forøget Udgift for Kommunen, hvis de private Skoler nedlagdes. Efter den stedfundne Debat saa han iøvrigt ikke rettere end, at man ligesaa gerne med det samme kunde gaa til Afstemning i Sagen.

L a u r s e n skulde ikke komme ind paa Spørgsmaalet om Hjemmets og Samfundets Ret med Hensyn til Opdragelsen, da dette vilde blive noget for vidtløftigt at debattere her. Han maatte imidlertid hævde, at man vel kunde paalægge Undervisningspligt, men ikke Skoletvang. Til Harald Jensen skulde han bemærke, at man næppe kunde tale om, at de private Skoler favoriseredes, ligesom man næppe kunde kalde Byraadets Optræden i Sagen hæsblæsende, da man her i Byen tværtimod var bagefter, idet der mange andre Steder ydedes Tilskud til private Skoler.

H a r a l d J e n s e n fastholdt Berettigelsen af at betegne det som hæsblæsende at tage Beslutning i Sagen med det samme, da man intetsomhelst havde hørt fra Skolekommissionen, der dog var nærmest til at fremkomme med Oplysninger i Sagen, og man ikke ganske paa det løse skulde arbejde med den naturlige Udvikling, der gik i Retning af almindelig Undervisning i Folkeskolerne. Naar den anden i Dag foreliggende Skolesag var blevet standset ved Flertallets Magt, vilde det efter Talerens Mening se lidt underligt ud, om man vilde tvinge den nu omhandlede Sag igennem uden at indhente Erklæring fra Kommissionen. Det var jo heller ikke udelukket, at denne kunde tilvejebringe saadanne Oplysninger med Hensyn til, hvorledes de private Skoler blev ledede, at man overfor enkelte Skoler kunde bryde med Principet om ikke at yde saadanne Skoler Hjælp. Men det man maatte forlange, inden man tog Bestem-

melse, var at faa grundige og fyldestgørende Oplysninger om de private Skolers Drift, saaledes at man havde et reelt Grundlag for sin Afgørelse. Vedtog man et af de fra anden Side foreslaaede Resolutioner, fastslog man i Virkeligheden et Princip, og kun et Princip, uden at man havde nogen Mening om, hvad det i Realiteten betød. I den foreliggende Sag stod forskellige Principper overfor hinanden, han skulde i den Anledning advare mod alt for haardt at holde paa sine Principper; skulde man undgaa at fremavle Bitterhed og opnaa Fremskridt paa Undervisningens Omraade maatte man saavidt mulig tale og dele sig tilrette.

Jakob Jensen nærede nogen Frygt for, at Tilskud til de private Skoler vilde medvirke til, at Spørgsmaalet om Udvidelsen af Undervisningen atter blev stillet i Bero. Han kunde iøvrigt ønske oplyst, om Spørgsmaalet om Ordningen af Kontrollen med de private Skoler var overvejet. Da Sagen sidst var til Behandling, udtalte Laursen, at han ikke kunde gaa med til at yde Skolerne Tilskud, uden at man fik bedre Adgang til at øve Kontrol med dem, men Taleren havde ikke set noget Forslag i saa Henseende.

Filtenborg vilde gerne være med til at fastslaa Princippet om Tilskud til de private Skoler. Der var sikkert flere af disse, der var gode, og som kunde fortjene Støtte. Han troede for sit Vedkommende at Sagen hastede, og var bange for, at en Udsættelse af den vilde bevirke, at Andragerne i Aar kom for sent til at faa Statstilskud. Skulde man imidlertid bestemme sig til at sende Sagen til Skolekommissionen til Erklæring, skulde han henstille, at man opfordrede denne til at afgive sin Betænkning saa tidlig, at Raadet kunde tage Stilling til Sagen inden 1ste August.

Sabroe var noget forbavset over den Vending, Diskussionen efterhaanden havde taget, og at der fra enkelt Side var blevet foreslaaet at gaa over til Afstemning i Sagen. Det undrede ham ogsaa noget at høre, at det Parti, han tilhørte, havde været ene om at holde paa Folkeskolen, noget, som dog ogsaa mange udenfor dette Parti staaende Skolekyndige var enige om. Han maatte vedvarende fastholde, at de private Skoler nærmest var Forretningsforetagender og maatte betragtes fra dette Synspunkt. Kunde de gode Lærere ikke opnaa ordentlige Lønninger ved disse, kunde de jo søge til Folkeskolerne, og der maatte de komme, naar man ikke støttede de private Skoler.

Schourup vilde stemme for at sende Sagen til Skolekommissionen. Det forekom ham, at ligesom man havde sendt den anden i Dag foreliggende Skolesag til Budgetudvalget for at lade dette udtale sig om den, burde man indhente Skolekommissionens Erklæring i den nu omhandlede Sag, forinden man afgjorde den. Ligesaa berettiget som det efter hans Mening var at give Tilskud til de private Skoler, der havde Demissionsret, ligesaa tvivlsomt var Spørgsmaalet, om man skulde støtte de ikke eksamensbrettigede private Skoler.

Nørgaard skulde overfor Sabroe pointere, at det var Harald Jensen, der havde fremdraget Principspørgsmaalet i Sagen, og efter den derefter stedfundne Forhandling kunde han ikke se rettere end, at man lige saa gerne straks kunde tage Bestemmelse i det foreliggende Spørgsmaal. Fordi man foretrak Folkeskolerne, behøvede man jo ikke helt at kaste Vrag paa de private Skoler. Det var utvivlsomt, at der var nogle Skoler, der kunde fortjene Tilskud og som kunde faa det, hvis By-

raadet inden 1. August erklærede, at det eventuelt vilde være villigt til at støtte dem. Naar Forholdet var dette, indsaa han ikke, hvorfor man ikke straks skulde kunne vedtage den af ham foreslaaede Udtalelse, ved hvilken der var taget alt muligt Forbehold.

Harald Jensen var ganske vist ingen Tilhænger af de private Skoler som allerede omtalt, men han havde dog i sin Tid været med til under Skolelovens Vedtagelse at indsætte Bestemmelser om Tilskud til disse Skoler. Man kunde jo nu engang ikke altid faa sine Principper til at passe med Tiden, saaledes som den var. At vedtage en Sympatierklæring rent ud i det blaa overfor de private Skolers Virksomhed, vilde han paa ingen Maade være med til, og den vilde heller ikke være nogen som helst Rettesnor for Fastsættelsen af Størrelsen af Statstilskud til disse. Man vidste for Øjeblikket ikke andet om de private Skoler, end at nogle af dem var slette, andre maaske gode, men nogen fyldestgørende Redegørelse for, hvorledes Skolerne i det Hele virkede, havde aldrig foreligget for Raadet, skønt Kommunen havde Pligt til at sørge for Undervisningen. Den eneste naturlige Vej var at lade Skolekommissionen tilvejebringe de for Sagens Afgørelse nødvendige Oplysninger.

Laursen gjorde opmærksom paa, at Skolekommissionen jo førte Kontrol med de private Skoler, og det var ogsaa hændt, at Børn fra disse var henvist til Folkeskolen. Hvad selve Sagen angik, var Forholdet dette, at man først og fremmest maatte have klaret sig, om det var Flertallets Mening, at det under ingen Omstændigheder vilde yde de private Skoler Tilskud. Hvis det var Tilfældet, var det temmelig hensigtsløst at sende Sagen

til Skolekommissionens Undersøgelse. Henviste man Sagen til Skolekommissionen, maatte Grundtanken være den, at man havde Vilie til at støtte de private Skoler, men ønskede, at Kommissionen skulde drage Grænsen for, hvilke Skoler der i saa Henseende kunde komme i Betragtning.

Nørgaard var vis paa, at ingen hellere end han ønskede, at Skolespørgsmaalet skulde løses i Samdrægtighed. For yderligere at godtgøre sit Ønske i saa Henseende, skulde han nu slutte sig til Forslaget om at henvise Sagen til Skolekommissionen, hvori der efter hans Mening kun kunde ligge en Forudsætning om, at man stillede sig velvilligt over for det foreliggende Andragende.

Jakob Jensen fandt Anledning til at fremhæve, at Skolekommissionen før 1900 kun havde taget sig meget lidt af Tilsynet med private Skoler. Ved at henvise Sagen til Kommissionen gav man den en Spore til yderligere at tage sig af denne Opgave.

Schourup skulde til sin tidligere Udtalelse tilføje, at han selvfølgelig betragtede Henvisningen til Skolekommissionen som Ønsket om en Vejledning, som han for sit Vedkommende var villig til at tage alt muligt Hensyn til.

Harald Jensen syntes ikke, at Laursens Udtalelse om, at man kun ønskede, at Skolekommissionen skulde drage en Grænse for Tilskudene for de private Skoler, var fuldstændig korrekt. Det kunde jo være, at Kommissionen kom til det Resultat, at disse maatte betegnes med »slet, slettere og slettest«, og i saa Tilfælde blev der jo ikke Brug for nogen Grænse.

Det vedtoges at begære Skolekommissionens Erklæring i Sagen særlig med Hensyn til, hvilke private Skoler der fortjente Tilskud, samt hvilken

Kontrol der eventuelt vilde kunne iværksættes med disse.

3. (J. Nr. 179—1905). Der forelaa Andragende fra Lærer Poul Larsen om **Lønforhøjelse**.

L a u r s e n oplyste, at Andrageren allerede, da han i 1901 blev ansat ved det kommunale Skolevæsen, var en ældre Skolemand, der i adskillige Aar havde været Bestyrer af en privat Realskole. Skønt han saaledes var en forholdsvis ældre Lærer, havde han for Øjeblikket kun en Løn af 1100 Kr. aarlig, og han havde derfor ønsket allerede nu at rykke op i 3die Lønningsklasse med en Løn af 1600 Kr. aarlig, medens han først havde Krav derpaa fra 1ste August næste Aar. Udvalget havde imidlertid for Konsekvensernes Skyld ikke ment at kunne anbefale at imødekomme Andrageren, men foreslog, at man ydede ham et Løntillæg af 200 Kr. for 1 Aar.

J a c o b J e n s e n havde kun paa Grund af de særlige Forhold og navnlig under Hensyn til Andragerens Dygtighed kunnet gaa med til at foreslaa at yde ham det ommeldte Løntillæg, noget der i og for sig var en ret betænkelig Sag. Han skulde iøvrigt tilføje, at Andrageren havde maattet gaa fra sin private Skole, fordi Folkeskolen paa vedkommende Sted var bleven saaledes forbedret, at førstnævnte Skole ikke kunde konkurrere med den.

H a r a l d J e n s e n skulde i denne Forbindelse fremdrage det Ønskelige i, at Spørgsmaalet om Kommunelærernes private Arbejde blev gjort til Genstand for nærmere Undersøgelse; medens deres Arbejdstid for det offentlige blev mindre og mindre, blev de ivrigere og ivrigere for at skaffe sig privat Arbejde, og det resulterede let i, at dette for dem blev Hovedsagen, medens Undervisningen i

Kommuneskolerne kun blev en ren Biting for dem. Det burde tages under Overvejelse, om der ikke var Anledning til ved fremtidige Ansættelser af Lærere at gøre det til en Betingelse, at de ikke maatte have privat Arbejde uden særlig Tilladelse dertil.

Udvalgets Indstilling tiltraadtes.

4. (J. Nr. 60—1905). Den fra Budgetudvalget foreliggende Indstilling, hvorefter der i Henhold til det fra Alterdegn A. S. Ørsted tidligere indkomne Andragende om Vederlag for Begravelserne fra »de gamles Hjem« foreslaaes at bevilge ham et personligt Tillæg af 100 Kr. for indeværende Aar, tiltraadtes.
5. (J. Nr. 109—1905). Den Anna Woldby tidligere tildelte **Friplads i Aarhus Handelsskole** overførtes til Mary Brøsted. da førstnævnte ikke ønskede at benytte den.
6. (J. Nr. 35—1905). Fra Udvalget for Gasværket forelaa Indstilling om at henlægge 50,000 Kr. af Gasværkets Overskud for 1904—05 til et **Reservefond**.

Schourup skulde tilraade, at man fulgte Udvalgets Forslag. Regnskabet udviste et Overskud, der var 79,424 Kr. større end budgetteret. Dette Resultat skyldtes særlig det ny Retorthus med den ny Ovnkonstruktion, der havde vist sig endnu fordelagtigere, end man havde turdet haabe. Det vilde være meget heldigt, om man kunde faa et Reservefond til Imødegaaelse af mulig Stigning af Kulpriserne, saaledes at man ikke af den Grund var nødt til at forhøje Gaspriserne. For at man ikke af det foreliggende Overskud skulde lade sig forlede til at tro, at Øjeblikket var kommet til at nedsætte Gaspriserne, skulde han ikke undlade at gøre opmærksom paa, at Gasværket ingenlunde

var et saa lukrativt Foretagende, som det kunde se ud til. Det stod med et rundt Tal Kommunen i 3 Millioner Kr., og havde det været et privat Foretagende, maatte Bygninger og Maskiner amortiseres langt hurtigere, Maskiner saaledes i Løbet af højst 20 Aar, medens Gasværkets Laan nu amortiseredes i Løbet af 37—40 Aar. Førtes Regnskabet med Forrentning og Amortisation af Anlægskapitalen, som det skulde, vilde Værket ikke give noget særligt stort Udbytte.

J a k o b J e n s e n vilde, skønt han maatte indrømme, at der var noget godt i Forslaget, have foretrukket at se hele Kommunens Regnskab, forinden man fulgte Udvalgets Indstilling. Skulde det saa vise sig, at der virkelig var et Overskud paa Regnskabet, kunde man maaske anvende det som foreslaaet, men paa den anden Side kunde det jo ogsaa tænkes anvendt paa anden Maade; man kunde f. Eks. henlægge det som Begyndelseskapital til Opførelsen af den ny Skole, man inden ret længe blev nødt til at bygge. Han vilde iøvrigt anse det for heldigst, at man forandrede Regnskabsmaaden, saaledes at der fandt en virkelig Forrentning og Amortisation af Anlægssummerne Sted, men man maatte sikkert i saa Tilfælde amortisere Maskinerne betydelig hurtigere end i 20 Aar.

Filtenborg var enig med Schourup i, at man ikke af Hensyn til uventede Overskud burde nedsætte Gaspriserne. Forslaget om Dannelsen af et Reservefond var derimod et ganske nyt Princip, og han var ikke vis paa, om det var hensigtsmæssigt at komme ind paa dette; det medførte let Indførelsen af et Slags Skuffesystem. Han skulde dog ikke modsætte sig, at man i dette Tilfælde anvendte de omtalte Beløb som foreslaaet, men han ønskede dog udtrykkelig fremhævet, at det

var noget ganske ekstraordinært, og at Reservefonden ikke yderligere kunde forøges.

Vestesen kunde slutte sig til Udvalgets Indstilling. Det var ikke saa lang Tid siden, at man til almindelig Utilfredshed havde maattet sætte Gaspriserne op, fordi Kulpriserne var stegne, og naar Udvalget foreslog det nævnte Beløb henlagt til Imødegaaelsen af lignende indtræffende Tilfælde, forekom det ham, at dette kun kunde kaldes en fornuftig Disposition. Han fandt iøvrigt, at det, naar man aldeles intet Reservefond henlagde, maatte føles noget som en Skuffelse, naar man en Dag saa, at man havde opbrugt sit Materiel og forbrugt sit hele Overskud.

Nørgaard var stemt for at anvende det omtalte Beløb som foreslaaet. Det var en Sum, der for længe siden burde have været henlagt. Han havde intet imod, at Overskudet af de kommunale Foretagender i Almindelighed indgik i Kæmnerkassen, men i saa Tilfælde skulde det kun være det virkelige Overskud, og de i vedkommende Foretagende anbragte Kapitaler maatte da forrentes og amortiseres ganske anderledes end nu.

Samuel sen kunde ganske henholde sig til det af Schourup udtalte. Han troede ikke, at man behøvede at være bange for at komme ind paa noget Skuffesystem ved at give Tilladelse til at henlægge det omtalte Reservefond, der var bestemt til at møde en eventuel Stigning af Kulpriserne. Det kunde næppe lade sig gøre at slaa fast, at Reservefondet ikke maatte forøges, da man ikke paa dette Punkt kunne binde senere Byraad i deres Afgørelse.

Laursen vilde for sit Vedkommende ikke anse det for heldigt, at de i Gasværket anbragte

Kapitaler amortiseredes særlig hurtig; Kommuns Laan burde amortiseres under et.

Harald Jensen forespurgte, om det var Meningen herefter at have et fast Reservefond paa 50,000 Kr., saaledes at det heraf forbrugte stadig suppleredes, eller om Beløbet skulde opbruges.

Schourup havde gentagne Gange slaaet til Lyd for at gennemføre en anden Regnskabsmaade for Gasværkets Vedkommende; uden at Raadet dog hidtil havde villet gaa ind derpaa. Der var ikke Tale om her at komme ind paa noget Princip ved Henlæggelsen af det nævnte Reservefond, da det hele drejede sig om noget ekstraordinært, der ikke vilde gentage sig. Om man, naar der blev Anvendelse for noget af Reservefondet, vilde supplere det med et til det forbrugte svarende Beløb, skulde han i Øjeblikket lade usagt.

Filtenborg paapegede, at Henlæggelsen af Reservefonden maatte være noget ganske særligt; det var ikke heldigt at have for mange saadanne, og man kunde til syvende og sidst slet ikke være vis paa, at de blev anvendte i de Øjemed, hvori de var henlagte.

Nørgaard troede ikke, man behøvede at være bange for, at Reservefondet skulde blive brugt til andet end bestemt. En Anvendelse som f. Eks. den af Jakob Jensen foreslaaede vilde vist være ret ulovlig.

Formanden kunde ikke tænke sig, at man kunde tage nærmere Bestemmelse med Hensyn til det omhandlede Reservefond, end af Udvalget foreslaaet, saa blev der senere Tale om Supplering af det, maatte Byraadet til den Tid tage Beslutning herom.

Jakob Jensen var tilbøjelig til at tro, at den af Laursen omtalte Amortisationsmaade

næppe var rigtig. Til Nørgaard skulde han sige, at dennes Betegnelse af den af ham omtalte Anvendelse af Gasværkets Overskud til en Skole som ulovlig vist ikke er heldig valgt.

Udvalgets Indstilling tiltraadtes.

